Ն՝ 123 ՔԵՌՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ 1 ԲԷՆՃԵԷՄՊԻՀ 1877

ԹԻՐԱԷՄԱՆԸ ԷՖԷՐԵՐ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՑԱԹԼԱՐԸ

ՍԹԱՄՊՈՒԼ ԻՋԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 200 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . . . 60 »
Գայիմէ 400 ղուրուշ հիսապիյլէ։

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՋԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 280 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . . 150 »
Իւչ այլըգ . . . . . 80 »
Գայիմէ 400 ղուրուշ հիսապիյլէ։
Բօսթա իւճրէթի տախիլ տիր։

Մէմալիքի էճնէպիյէտէ վէ գայիմէ թէտավիլ իթմէյէն վիլայաթտա, ապօնէ պէտէի վէ եախօտ բօսթա իւճրէթի, սիքքէյի խալիսէ օլարագ ախզ օլունաճագ տըր։

ԳԱԳԸՐ 30 ԲԱՐԱ

ՄԻՎՍԱՏԸ ԲՕԼԻԹԻՔԻՆԷ ԻԼՄԻՆԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՑԻ ՁԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻՒԼԱՆԱԹ ՖԻՑԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իչուն
1 ինճի վէ 2 ինճի սահիֆէյէրէ 10 ղր։
3 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 6 »
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Գայիմէ 400 ղրուշ հիսապիյլէ։

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումուրու սարրաֆիյէյէ այիտ օլան իլանաթըն պէհէր սաթրը իչուն,
2 ինճի վէ 3 ինճի սահիֆէյէրէ 6 ղր։
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Ղիրա 100 ղրուշ հիսապիյլէ։

Մէմլիաթը նաֆիայա տայիր մուպահասան մէճճանէն գապուլ օլունուր, սիլ իֆթիխար տէրճ իտիլէճէք տիր։

ԳԱԳԸՐ 30 ԲԱՐԱ

Իտարէխանէսի Սթամպօլտա Քիւրքճի խանընտա նումէրօ 7 տէ վէ Մաթպասը Էինէ մէզրիւր խանտա նումէրօ 26 տա տրր։ — Ղազէթամըզա այիտ բեանֆէյի մէվատ հազգընտա, տօղրուտան տօղրույա իտարէխանէմիզտէ Տիզրան աղա ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունմասը յազըմ Ա. Հէկի կիպի, բեանֆէյի մեքեարիպին տախի անրը նամընա կէօճտերիլմէսի իգրիգա իտեր։

ԱՍԻԹԱՆԷ X ՔԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Ումուրու մէզհէպիյէնին խարիճիյէ նէզարէթի ճէլիլէսինէ օլան իրթիպաթընըն թէֆրիդիյէ, մէզահիպ նէզարէթի, ատլիյէ նէզարէթի ճէլիլէսինէ իլհադէն, տէվլէթլու Սաֆվէթ բաշա հազրէթլէրինէ թէվճիհ պույուրուլմուշ տուր։

ՏԱԻԻԼԻՅԷ

ՌԱԼԷՎԱՆ

Բլէֆանընն Ռուսլար էլինէ տիւշտիւյիւ մանէթ թէէսսիւֆ խապէր ալընմըշ տըր, պու միւհիմմ վուգուաթ հադգընտա Էվրօբա ղազէթալարընտա կէօրիւլէճէք օլան մալիւմաթը իլերուտէ տէրճ իթմէք իւզրէ, շիմտիլիք պու սապահ.քի Թիւրք ղազէթալարընընն վէրտիքլէրի թաֆսիլաթը նադէ իթմէքլէ իքթիֆա իտէրիզ։

Օսմանլը նամ ղազէթա պու պապտէ պիր վէճհի աթի եազըյօր։ — Վիէննատան տէվայիրի ըսմէյէ կէլտիյի ըիվայէթ օլունան պիր թէլէկրաֆընն իֆատէսինէ նազարէն, Մօսգօֆլար սէքիզ կիւնտէն պէրի Բլէվնա իւզրինէ զայէթ չիտտէթլէ հիմճիւմտէ տէվամ իթմէլէրիյլէ, Ղազի Օսման բաշա հազրէթլէրի Բլէվնատա պարընընլամայաճաղընը քէչֆ վէ թէյագգուն իլէ, ֆէտաքէարլըղընն տէրէճէյի նիհայէսինի կէօղէ ալըպ, վէ տիւշմէնին մուհասէրէ խաթթարընընը եարբպ չէքիլմէյէ թէչէպպիւս իթմիշ վէ հաթթա թէչէպպիւսիւնտէ մուվաֆֆադ տախի օլմուշ իսէ տէ, նէ չարէ քի տիւշմէնին տահալիլերուտէ եարմըշ օլտուղու խէնտէքլէր, Օսման բաշա օրտուսունուն հարէքէթինէ մանի օլարագ, պու էսնատէ Մօսգօֆլար Բլէվնայը զապթ իյլէմիշ օլտուգյարընտան, օրաեա բիւճաթ իթմէք միւմքին օլամամըշ վէ իչթէ պու սուրէթլէ, Օսման բաշա քէնտի օրտուսույա թէսլիմ օլմուշ տուր։

Վագրթ ղազէթասընընն պու պապտէ վէրտիյի մալիւմաթանազարէն, կէչէն ճումաա իրթէսի կիւնիւ մըգտարը մէվճուտու 150 պին քիչի օլան տիւշմէն օրտուսու, մըգտարը սահիհի գըրգ պին քիչիյէ անճագ պալիղ օլապիլէն Օսման բաշա օրտուսու իւզրինէ հիճիւմէ պաշլար։ Ռուսլար Բլէվնա մէվգիլերի իւզրինէ վար գուվվէթլերիյլէ հիճիւմ գօլլարը սէվգ իտէրլէր, վէ ասքիրի Օսմանիյէ շէճաաթլա մուգավէմէթ իտուպ, մուհարէպէ աչամա գատար սիւրէր, Օսման բաշա պիզ զաթ գօմանտա իթմէքտէ օլուպ, մուհարէպէնին պուլուք կիւնիւնտէ պիր գաչ եէրինտէն եարալանըր։ Ռուսլար հիչ պիր սուրէթլէ գաթը իւմիտ էթմէյիպ, կէճէ սապահա դատար թէաբրուզլէրինէ տէվամ իտէրլէր վէ 48 սաաթ հիճիւմտէն վէ 7 սաաթ պօղաղ պօղաղա մուհարէպէտէն սոնրա, տիւշմէնէ մուգավէմէթ իթմէք միւմքին օլմայըպ, Օսման բաշա թէսլիմ օլմուշ Տիւշմէնին թէլէֆաթը բէք պէօյիւք տիր։

Լէվանթ Հէրալտ, պու վագայի միւթէէսսիֆէ հադգընտա պազը սէֆարէթլերէ վարիտ օլան մալիւմաթը տէրճ իտիեօր, մալիւմաթը մէզքիւրէյէ նազարէն, Ռուսլար, Բլէվնա իւզէրինէ իթտիքլէրի մէյսուսանէ հիճիւմլեր էնասընտա 25,000 նէֆէր զայպ իթմիշլէր. Օսման բաշա պիզզաթ գօմանտա իթմէքտէ օլուպ, քէնտիսի տախի եարալանմըշ։

Պասիրէթ ղազէթասը, եօգաբրտա տէրճ օլունան մալիւմաթա եազընը պազը թաֆսիլաթ վէրտիքտէն սոնրա, շու ֆըգրայը եազըյօր. — Երինէ պիր բիվայէթէ կէօրէ, Օսման բաշա մուհարէպէյէ պիր միւատէթ տէվամ իթտիքտէն սոնրա, նէթիճէի հալի միւլահաղա պույուրուպ, հէր հալտէ նամուս վէ շանը ասքէրիյի մուհաֆաղա վէ միդայէ իտէրէք, գավայիտի հարպիյէյէ թաթպիգէն թէսլիմ օլապիլէճէյինի պիր մէմուրու մախսուս վասէթասը։ Ռուս օրտուսունա խապէր վէրմիշ իսէ տէ, պու թէքլիֆին տահա էվվէլճէ վուգու պուլմասը լազըմ օլտուղունտան վէ շիմտի պու մուհարէպէտէ բէք չօգ Ռուս թէչէֆ օլմուշ իտուկինտէն, մուհարէպէնին պու սուրէթլէ թաթիլի ասքէր պէյնինտէ սույի թէէսիրի միճիպ օլաճաղընտան պահսլա ճէվապ վէրիլմէսի իւզէրինէ, Օսման բաշա հէր պիր մուխաթարայը կէօզիւնէ ալարագ, զայէթ չիտէթլի վէ շանը պիր սուրէթտէ մուհարէպէյէ տէվամ իյլէտիյի անլաշըլմըշ իսէ տէ, միւշարիւէյհ հազրէթլերի թարաֆընտան պէօյլէ պիր մէմուրուն կէօնտերիլմէսի մէմուլ տէյիլ տիր։

Ռուսլար պու տէֆաքի թէարրուզլարընը Ա.յա Գաթէրինէ եօրթուսու կիւնիւնտէ պաշլամըշ օլտուգյարընտան 25 ինճի կիւնիւ օլան կէչէն ճումաա կիւնիւնէ իսապէթ իթմիշ օլտուղունտան, կէօրիւնիւր քի, Թիւրք ղազէթալարընընն մուհարէպէյէ ճումաա երթէսի կիւնիւ պաշլամըշ տըր տէմէլերի եանլըշ տըր։

Ռուսիա իմբէրաթօրիչալարընտան իքիսինին իսմի Գաթէրինէ օլտուղունտան, իշպու Ա.յա Գաթէրինէ եօրթուսու, Ռուսլարճա բէք միւթէպէր պիր կիւն տիւր։

Թիւրք ղազէթալարընընն պէյանը վէճհէյէ, էնայի մուհարէպէտէ, Օսման բաշա պիր գաչ եէրինտէն եարալանընպ հայվան իւթիւնտէ տուրմաղա մէճալը գալմամասը իւզէրինէ, եավերի հարպլարը թէսքէրէյէ գօյմուշլար վէ միւշարիւէյհ պու տէրէճէտէ միւզթէրիպ պուլունմուշ իքէն, եինէ քէմալը զայրէթլէ գօմանտայը իճրա իթմիշլէր տիր. Օսման բաշա պու սուրէթլէ թէսքէրէ իչինտէ օլտուգյարը հալտէ, Ռուս սիւարիսի թարաֆընտան թութուլուպ, օ հալտէ տիւշմէն օրտուկեահընա կէօթիւրիւլմիւշ տիւր։

—

Աթինա ղազէթալարընտա կէօրիւլէն թէլէկրաֆլար տըր.

Պէկիրատ 4 քեանունի էվ. — Բրէնս Միլան բաղար կիւնիւ պիր նութգ իրատ իտուպ, Սբրպիա, գուվվէթլի պիր միւթէֆիգ պուլմուշ օլտուղու իչին մուհարէպէյէ տախիլ օլաճաղընը պէյան իթտի։ Ինկիլթէրրա Սբրպ հիւքիւմէթինէ շէտիտ պիր նօթա կէօնտէրիպ, մուհարէպէյէ իշթիրաք իթմէմէսինի թավսիյէ իյլէմիշ տիր։

Պէկիրատ 6 քեղ. — Սբրպ հիւքիւմէթի, Ինկիլթէրրա տէվլէթինին իրսալ իյլէտիյի նօթա իւզէրինէ, հէր նէվ հարաքեաթը ասքէրիյէնին թաթիլ իտիմէսինէ տայիր էմր վէրմիշ տիր։

Թիֆլիս 6 քեղ. — Ճէնէրալ Հէյման վէ ճէնէրալ Տէր Ղուկասօֆ գօմանտալարընտա պուլունան ֆըրգալար, էրզրում էթրաֆընտա թապիալար եարմըշլար վէ պու թապեալարը 280 գրթա մուհասէրէ թօրլարը իլէ թէճհիզ իթմիշ տիրլեր.

Բակուզա, 4 քեղ։ — Թիւրքլեր Պար սահիլինէ ասքէր չէգարմադ թէշէպպիւսիւնտէ պուլունմուշ իսէլեր տէ, Դարատաղլար պու թէշէպպիւսէ մուխալիֆէթ իթմիշ տիրլեր։

— Ա.ժանս Հավաս գումբանիասը տիւնքի կիւն էօյլէտէն սոնրա աթիտէքի թէլէկրաֆլարը կէօնտէրմիշ տիր.

Լօնտրա, 11 Քեանունի էվ. — Բլէվնա Ռուսլար թարաֆընտան զապթ օլունտու։

Լօնտրա, քեղ. — Ինկիլիզ զազէթալարը Բլէվնանընն թէսլիմինտէ օլան էհէմմիյէթի խտղգ թէֆհիմ իլէ պէրապեր, պիր թէվասուութս ումումինին թէճրիպէսինի թավսիյէ իտիպ, մուհարէպէյէ տէվամը իսէ Ինկիլիզլերին մէնաֆիինի մուխթարաեա իլգա իտէճէյինի իլավէ իտիյօրլար։

Գահիրէ, քեղա. — Խբտիվ հազրէթլերի պու կիւն Բլէվնանընն զապթընը խապէր ալընը ալմազ, Ինկիլիզ գօնսօլոսունու նէզտինէ ճէլպ իտիպ, միւտտէթի մէտիտէ միւլազաթտան սոնրա, միւմտիլէյհ գօնսօլոս Լօնտրայա թէլէկրաֆ քէշիտէ իյլէմիշ տիր։

— Ցիւնքի կիւն Սատրազամ հազրէթլերիյլէ վիւքելյը ֆիխամ հազրաթը Մապէյնի Հիւմաեունա կիտիպ ագշամա գատար հուզուրու Շահանէտէ միւզաքերաթտէ պուլունտուգտան սոնրա Պաղը Սէրասքէրիյէ կէլմիշլեր տիր։

— Սօն Օրլանիյէ մուհարէպէսինտէ, Ռուսլարտան ալընմըշ օրան իլի գրթա թօր Սթամպօլա կէթիրիլիպ, Թօրխանէ մէյտանընա վաղ օլունմուշ տըր։

— Հասբլաթը Հիլալը Ահմէր ճէմիյէթինէ այիտ օլմագ իւզրէ, Գահիրէտէ վէրիլէն պիր պալօտա 6000 քիչի հազրը պուլունուպ, 60000 ֆրանգ հասբլաթ վուգուս պուլմուշ տըր։

— Խապէր ալընտըղընա կէօրէ խարիճիյէ միւսթէշարը աթուֆէթլու Այէքսանտր էֆէնտի հազրէթլերի մէմուրիյէթի մախսուսէ իլէ պու կիւն եարընը Կիրիտէ ազիմէթ իտէճէքլեր տիր։

— Ռուս օրտուսունտան ֆիրար իթմիշ օլան 156 նէֆէր միւսլիման ասքէրի Կիւմրիտէ գուրշունա տիրիլմիշլեր տիր։

— Օն պէշ կիւնտէն պէրու Էվրօբատան կէլէն ղազէթալարտէ, Բլէվնա ալընտըղը կիպի, պարրշ օլաճաղը վէ պու պարրշըն շարթլարը Ռուսլավէ Օսմանլը պէյնինտէ դարարլաշաճաղը եազըլը տըր։

Ղազէթալարտէ պէօյլէ հավատիսլեր պիր էեամ եազըլըր սօղրա տա եալանա չըգարըլըր իսէ տէ պու իքի հավատիստէ օգապիտէն կէօրինմէյօր, չիւնքի օն պէշ կիւնտէր պէրու եալանա չըգարըլմատըգտանմատա տիւղլիյէ տէվամ օլունույօր. տէմէք քի պիւթիւն պիւթիւնէ էտասսըզ օլմամալը։ Զանընմըզճա միւսալէհէ արթըգ էլզէմ տիր, լաքին պունու հասբլ իթմէք պու արաբգ հէր վագթտէն միւշքիլ կէօրիւնիւր պիպէ, չիւնքի մուհարէպէ մուվաֆֆէնէսի եինէ պօզույտու։

Հալ պու քի, պու մատտէ շիմտի բէք չապուգ աղնաչըրը. պու տէֆթէրքի սէֆերին, պունտան պէօյլէ նէ օլա տա օլսուն, էն պէօյիւք վուգուաթը Բլէվնա տըր։ Բլէվնա Ռուսիայա բէք ադրը պահայա օթուրտու, պունտան ագտէմ վուգու պուլան իչ պէօյիւք վէ պիկհիւտէ հիճիւմլարտա հիչ տէյիլ իսէ եէրմի պին Ռուս վէ ալթը պին Ռուման թէլէֆ օյտու. մուախխարէն եէրմի եէրմի պէշ պին թէլէֆ տահա վար տէնիյօր, պունտան մաատա Ռուսիանընն պիր եիւզ էլլի պին գատար էն մէշհուր ասքէրի պու Բլէվնա իչի իլէ մէշղուլ օլտու, Զարէվիչ օրտուսու պունուն իչինն պաթալ վէ հարէքէթսիզ գալտը, քէզալիք Զիմէրման օրտուսու. չիւնքի օրթա եէրտէ Բլէվնա Օսմանլը էլինտէ գալտըգճա, պաշգա թէրաֆտա պիր պէօյիւք ասքէրի հարէքէթ գապիլ տէյիլ իտի։ Անատօլուտա վագի պու գատար սէֆէրլէրտէ, Պայազիտ, Արտահան վէ Դարս մուհարէպէլերինէ օլան սարֆիաթ չու Բլէվնայա օյան սարֆիյէթ իլէ մուգայսէ օլունսա պիր էօշրիւ պիլէ տէյիլ տիր, Նիհայէթ Բլէվնա մուհասէրէսի վէ Բլէվնա մուհաֆաղասը պու տէհրին վագայիի հարպիյէսինտէն էն պէօյիւյիւ տէյիլ իսէ տէ, էն պէօյիւքլերինին պիրի տիր։ Նէթիճէսի տէ թապիի տիր քի օնա կէօրէ օլսուն։

Շու հալէ նազարէն, աղբլճա Ռումէլիտէ մուհարէպէ արթըգպու տայրէյի թէճավուզ իտիպ տէ տէվամ իտէմէմէլի, էյէր միւրատ սահիհէն պարրշ իսէ արթըգ հարպ մուամէլէլերի տուրուպ, իմբէրաթօր Բէթրօպուրկա ավտէթ իթմէլի վէ իշ արթըգ տիբլօմաթլարա թէսլիմ օլմալը։ Պու կիւն եարընն պու մուամէլէլերտէն պիրի կէօրիւլիւր իսէ, պարրշ տէմէք տիր. եօգ Բլէվնանընն պու թէրաֆընտա օլան Ռուս ասքէրի իլերի եիւրիւմէյէ պաշլար Զարէվիչ վէ Զիմէրման Սիւլէյման բաշա իլէ ուղրաշմայա պաշլար։ Սբրպ հուտուտու թէճավուզ իտէր, Դարա տաղ Անուտրուգտան չէքիլմէզ իսէ, սուլհ դապիլ օլամազ. պունլար տա բէք եազընտա մալիւմ օլուր չէյլեր օլտուղունտան հէր քէս սուլհու տա հարպը տա պունտան քէչֆ իտէպիլիր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Ա.ժանս Հավաս

Օտեսա 12 քեանունի էվ.

Մարէշալ Մագ Մահոն պու կիւն Մէօրթ էեալէթինին ճումհուրիյէթ թարաֆտարը օլան մէպուսլարընը գապուլ իթտիքտէ չէօյլէ սէօյլէմիշ տիր։ "Շախսըմճա պիր կէօնէ հասէտիմ" եօգ տըր։ Ճիւմհուրիյէթ թալիմաթլարընը 1880 սէնէսինէ գատար պէն տուրտուգճա մուհաֆաղա իտէճէյիմ։ Վիճտանըմ իլէ վաթանըմըն մէնֆաաթընընն պանա կէօսթէրտիքլերի եօլտան չըգմա եաճաղըմ։

Լօնտրա 12 քեանունի էվ.

Էտէմպուրկտա վէրիլէն պիր զիեաֆէթտէ, Հարպիյէ նազընը Բլէվնայը մուհաֆաղա իտէնլերի մէտհ ու սէնա իթմիշ, վէ մահսուր պուլունանլարընը չէքտիքլերի մուսայիպին մէսուլիյէթինին, հարպը թէչվիզ իտէնլեր իւզէրինէ աթմըշ, վէ շու մուհարէպէնին խիթամ պուլտուրուլմասը իչին Ինկիլթէրրանընն պիր միւսայիտ վագթա պէքլէտիյինի պէեան իթմիշ տիր։

Պալգանլարընն կէչիլմէսի, վէ Էտիրնէէնին իսթիլա օլունմասը խուսուսլարընընն Ինկիլթէրրանընն պիթէրաֆլըղընը չէօզճէճէք օլտուղունու հէրքէսին պիլմէսի իգթիզա իթտիյինի, Սթանտար ղազէթասը պէեան իտէյօր։

Բակուզա 12 քեանունի էվ.

Գարատաղ պէյինին էօմրիւնէ սույի գաստ իթմէք իսթէյէն, մուվաֆֆադ օլամամըշ տըր։

Վիէննա 12 քեղա. — Ա.վբսթրիա վէ քիլլէրինին գապուլ իթտիյի սբրատա, Դոնթ Անտրասին մէմլէքէթին մէնֆաաթընը տայիմա մուհաֆաղա իթմիշ օլտուղունու պէեան իթմիշ տիր։

Մաճար վէքիլլէրինին թէճէմմիւնտէ ումուրու խարիճիյէ գօմիթէսի ըէիսի տէմիշ տիր քի գօմիթէ Դոնթ Անտրասինին պէեանաթընը տիւնքի կիւն թահսին իթտիքտէն սոնրա, միւզաքերաթն ալէնի իճրասը վագթը կէլմէմիշ օլտուղունու պէեան իթմիշ տիր։ Վէքեալէթ իշպու գարարը գայտ իթմիշ տիր։

• ՐՈՒՍԻԱ ԻԼԼ ՕՍՄԱՆԼԸ

ՄՈՒՀԱՐԷՊԵԼԷՐԻ

(122 Նուամբրօտան տէվամ)

Տիկեր Նոսմբրլարդա Ռաֆուել օլանան մահարբէպելէրդէն սոնրա, Բուսկա էլէ Ցեվլեռնի Ալիյէ պէյնինդէ ափ օլանան մահարէպդն։

Պերպիրինի թէագրպ էթմէքտէ օլան վուգուաթը ճէսիմէի հարպիյէ միւսալէհէնին ագտը վագթընը կիւնտէն կիւնէ տահա զիյատէ ուզաթմագտա իսէ տէ, պիր մուհարէպէ նէ գատար ճէսիմ վէ շէտիտ տախի օլա միւճէրրէտ պիր մուսալէհէյի միւնդիճ օլմասը թապիի պուլունտուղունտան, վէ պա խուսուս շիմտիքի մէտէնի մուհարէպաթա ադրը վէ եա խաֆիֆ պադը շարթլարը խիթամ վէրմէք տէ ուսսլը իգթիզասընտան օլտուղունտան, պէրվէճհի աթի 200 սէնէյէ գարիպ պիր միւտտէթ զարֆընտա տէվլէթի Ալիյէ իլէ Ռուսիա պէյնինտէ վուգուա կէլմիշ օլան մուհարէպաթտան սոնրա, ագտ օլունան ահտնամէլէրին խիւլասաթէն տէրճի ֆահտէտէն խալի օլմայաճագ տըր մէմուլինտէյիզ։ Ղաղէթամըզա բաղիպ օլան զէվաթ մէգքիւր խիւլասալարը տըգգաթլա միւթալաա իյլէտիքլէրի հալտե, մուհարէպէի հազրրէտ տախի ֆիքրլէրի իշղալ իթմէքտէ օլան պադը մէսաիլի միւհիմմէ հագգընտա, իզահաթը միֆիտ պուլաճագլարը տէրքեար օլմաղլէ պէրվէճհի զիյր թաֆսիլէ միւսաբաթ օլունմուշ տըր։

1699

ԳԱՐԼՕՎԻՉ ՄՈՒԱՀԷՏԷՍԻ

Մէշհուր Ցեյի Բէթրո նամ Ռուսիա իմբէրաթօրույլա Սուլթան Մուսթաֆա խանը սանի [illegible] տըր։ Պու մուահէտէ ինկիլթէրրա տէվլէթինին թէվասսութու իլէ ագտ օլունմուշ վէ զապթ օլունան մահալլէր, զապթ իտէնին եէտինտէ գալմասընա գարար վէրիլմիշ տիր։ Խուսուսուլա պու մուահէտէ շու ճիհէթլէ մուհիմմ տիր քի, տէվլէթի Ալիյէ վէ Ռուսիա տէվլէթի պիրինճի տէֆա օլարագ պիր էվրօբա գօնֆէրանսընա իշթիրաք իթմիշլէր տիր։ Պու գօնֆէրանտա տէվլէթէյնի մէզքիւրէթէյնտէն մաատա, ինկիլթէրրա իլէ Ֆիլէմէնկ տէվլէթլէրի տէ միւզաքէրէտէ հազրը պուլունմուշլար տըր։ Ցեվլէթի Ալիյէնին եէտի զապթընտա օլան վէ Ռումանիանը էօթէ թարաֆընտա պուլունան Թրանսիլվանիա իլէ Մաճարիսթան էեալէթլէրի Ավսթրիա տէվլէթինէ կէչտի։ Մօրա վէնէտիկ հիւքիւմէթինէ վէրիլտի վէ Ազօֆ տէնիզի տախի Ռուսիանը եէտի զապթընա կէչտի։ 1699 թարիխինտէն էվվէլ տախի տէվլէթի Ալիյէ իլէ Ռուսիա տէվլէթի պէյնինտէ մուհարբէպէ վուգու պուլմուշ իտի իսէ տէ, ահտնամէսինին սուրէթի հըֆզ օլունապիլմիշ օլան էն էսկի մուհարէպէ 1699 մուհարէպէսի տիր։

1700

ԲՐՈՒԹ ՄՈՒԱՀԷՏԷՍԻ

Իկպու մուահէտէ պէօյիւք Բէթրօ իլէ Սուլթան Ահմէտ սալիս պէյնինտէ ագտ օլունմուշ տըր։ Շըվէտ գըրալը 12 ինճի Շարլ, տէվլէթը Ալիյէ Թօբրազընա սըղընմըշ օլտուղունտան, հիւքիւմէթի սէնէյէ միւշարիլէյհի, Ռուսիայա Թէսլիմ իթմէք իսթէմէքի, Ռուսիա տէվլէթի Խրիսթիանլարըն հիմայէսի տատասընը, հէման մէզքիւր մուահէտէյէ իսթինատէն պաշլամըշ տըր, պիրինճի իմբէրաթօր Նիքօլա, մուահէտէի մէզքիւրու «շէրէֆլի ահտնամէ» ատտ իտէր իտի վէ պու մուահէտէնին 7 վէ 9 Նուամբրօ մատտէլէրինէ միւսթէնիտէն հագսըղ շէյլէր իթտաա իթմէյէ պաշլատը։ Պու իքի մատտէլէր տէ, Ռուսիանըն Ցէրիսատտէթտէ պիր քիլիսա թէէսիս, վէ պու քիլիսայա այիտ շէյլէր իչին հիյնի հաճէթտէ տավա իթմէսինէ միւսաատէ օլունմուշ վէ մէզքիւր քիլիսանըն եաբըլաճաղը եէր տախի թային իտիմիշ իտի։ Ռուսիա տէվլէթի, պիր մէէղունիյէթի, հագգտա թէպտիլ իթտի, պիր իսթինանիյէթի ումումի գահտէ իթթիխաղ իյլէտի վէ Ռում քիլիսասընա այիտ օլան պիւթիւն թէպտայը Օսմանիյէյի հիմայէ իթմէք (բրօթէգթօրա) տավասընտա պուլունտու։

1792

ԵԱՇ (ՊՈՒՂՏԱՆ) ՄՈՒԱՀԷՏԷՍԻ

Իքինճի Գաթէրինա վէ Սուլթան Սէլիմ Սալիս պէյնինտէ ագտ օլունմուշ տըր։ Ռուսիա վէ Աւսթրիա տէվլէթլէրի, Թիւրքիայը պէյնլէրինտէ թագսիմ իթմէք իչին սէօզ պիր իթմիշ իտիլէր, ֆագաթ սայրը Էվրօբա տէվլէթլէրինին հիմմէթիյլէ, պու բլան միւսահտ օմատը։ Պադը Ալի Գըրըմ էյալէթինին Ռուսիայա թապի օտտուղունու ըհտմէն թանրտը վէ Թիւրքիա հուտուտու Պուկ Նէհրինտէն տահա պէրի ալընըպ, Ցնիէսթէր Նէհրի հուտուտ իթիպար օլունտու։

1812

ՊՈՒՔՐԷՇ ՄՈՒԱՀԷՏԷՍԻ

Պէրլինճի Իմբէրաթօր Ալէքսանտրը վէ Սուլթան Մահմուտ սանի պէյնինտէ ագտ օլունմուշ տըր։ Իմբէրաթօր Ալէքսանտր, Ռուսիա մէզհէպինտէն օլան թէպտայը Օսմանիէյի հիմայէ իթմէք տավասը։ Ռուսիա իլէ Պադը Ալի Թիւրք գուրսան կէմիլէրի եիւզիւնտէն զարարտիտէ օլմուշ օլան Ռուս թիճճարլարընա թազմինաթ իթտա իթմէյէ մէճպուր օլտու։ Աքէրման մուահէտէսինտէ Սըրպիա տախի միւհիմմ պիր եէր թուտու։ Չինքի իմարէթի մէզքիւրէնին իսթիգլալիյէթինի թէէմին իթմէք իւզրէ, մէզքիւր մուահէտէյէ խայլը մէվատտ իտխալ օլունմուշ տուր։

1829

ԷՏԻՐՆԷ ՄՈՒԱՀԷՏԷՍԻ

Եունանիսթան իչին իսթիգլալիյէթ էլէ կէթիրմէք իւզրէ, Ռուսիա, ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա տէվլէթլէրի Պադը Ալիյէ գարշը իլանը հարպ իտուպ, Եունանիսթան սէվահիլինէ գարիպ օլան Նավարին նամ մահէլտե Օսմանը տօնանմասընը խարապ իթմիշ իտիլէր։ Պու մուհարէպէյի ճէսիմէնին նէթիճէի թապիիյէսի օլարագ, իմբէրաթօր Նիգօլա վէ Սուլթան Մահմուտ պէյնինտէ տիկէր պիր մուհարէպէ տահա վուգուա կէլտի։ Էտիրնէ մուահէտէսի Ռուսիա իչին էպէտի զիբրէ շաեան շէրէֆլի պիր մուահէտէ օլմուշ տուր։ Ռուս օրտուսու ճէնէրալ Ցիէպիչ գօմանտասըյլա Էտիրնէյի զապթ իթմիշ իտի վէ բիշտարլարը Ցէրիսատտէթի թէհտիտ իթմէք իւզրէ իտիլէր։ Ինկիլթէրրա վէ Ավսթրիա տէվլէթլէրի միւտախէլէ իթմէտիլէր։ Ֆագաթ Թիւրքիանը պիւթիւն պիւթիւնէ Ռուսլարտան զապթընը մէն իթմէք իչին, ինկիլթէրրա խարիճիյէ նազրը Ցիւքտը վէլինկթըն վէ Ավսթրիա խարիճիյէ նազրը Բրէնս Մէթէրնիք, պէյնլէրինտէ խաֆի պիր իթթիֆագ ագտ իթմիշ իտիլէր։ Թիւրքիա 125 միլիօն ֆրանգ թազմինաթը հարպիյէ վէրմէյէ մէճպուր օլտու։ Ուլահ—Պուղտան իսմէն Թիւրքիայա վէրիլմիշ իտի։ Ֆագաթ ասլէն մախսուս պիր մուահէտէ վասիթասըյլա, Ուլահ—Պուղտան էյալէթլէրի քէնտի պաշլարընա իմարէթ օլտուլար։ Ժնատօլու ճիհէթինտէ զապթ օլունան եէրլէր կէրի վէրիլտիլէր։ Ֆագաթ պէշ գալէ վէ հուտուտա պիթիչիք օլան պիր մըգտար մահալ Ռուսիայա թէրք օլունտու։

Աքերպիա հագգընտա պունտան ագտէմ ագտ օլունան մուահէտտաթ ահքամընա քեամիլէն թաստիգ օլունտու։ Զանագ գալէ պօղազընտան Ռուս հարպ սէֆինէլէրինին կէչմէսինէ միւսաատ օլունտու, վէ պունտան գաթինազար, Դարատէնիզ տախի Ռուսիա իչին աչըգ պըրագըլտը։ Ագերման մուահէտէսինտէ Սըրպիա հագգընտա տէնիլմիշ օլան շէյլէրին ճիւմլէսի տերհալ իճրա օլունճագ իտի։ Թիւրքիա հիչ պիր մուահարէպէտէ պու գատար կէրէք մալիյէճէ վէ կէրէք ասքէրճէ զայիֆ վէ չէթին պիր հալէ տիւշար օլմամըշ իտի. ֆագաթ մուահարէպէնին նէթիճէսի ուզուն միւտտէթ միւշէվվէշ գալտը, վէ պու մուհարէպէ Ռուսլարա 150,000 քիշիյէ մալ օլտու։ Էկէր Թիւրքէր վագթընտա տիւշմէնին հարաքեաթը հագգընտա խապէր ալմըշ օլսալար իտի, Ռուս օրտուսու պիւթիւն պիւթիւնէ մահվ օլաճագ իտի։

Պու մուահէտէնին օնունճու մատտէսի ահքամընա, Թիւրքիա, Ինկիլթէրրա, Ֆրանսա վէ Ռուսիա պէյնինտէ ագտ օլունան վէ Նավարին մուհարէպէսինէ սէպէպ օլան Լօնտրա մուհարէպէսինէ իշթիրաք իթմէյէ մէճպուր օլտու։ Պու սուրէթլէ Եունանիսթան, քէնտի պաշընա գրալըգ օլտու։

1833

ՀԻՆԿԷԼԷՍԻ ՄՈՒԱՀԷՏԷՍԻ

Իպրահիմ բաշանըն Գօնեա մուզաֆֆերիյէթինտէն սոնրա, Պադը Ալի, Մէհմէտ Ալի բաշանըն Մըսըր իխթիլալընը թէսքին իթմէք իչին Ինկիլթէրրայա միւրաճաաթ էյլէտի։ Ինկիլթէրրա տահա օ վագթը, «Նէ պիր ատէմ վէ նէ տէ պիր շէյին» սէօզիւնիւ իճատ իթմէմիշ օլտուղունտան, պիր շէյ իթմէեէ միւգթէֆիր օլմատըղընը պէեան իթմէքլէ իքթիֆա իթտի։ Պադը Ալի օլ վագթը, քէնտի տիւշմէնի գատիմի օլան Ռուսիայա միւրաճաաթ վէ իմտատընը ըէճա էյլէտի. Ռուս տէվլէթի, Թիւրքիանըն քէնտինէն մուավէնէթ թալէպ իթմիշ օլտուղու մէքթուպու տիգգաթլա հըֆզ իթմէքտէ տիր։ Ռուսիա, Թիւրքիանըն շու ըէճասընը գապուլ իթտի վէ մուավէնէթի վագբասընա միւքեաֆաթէն։ Հիւնքեար Իսկէլէսինտէ իքի գըթա ահտնամէ իմզալանտը, պիրի ալէնի վէ տիկերի խաֆի։ Ալէնի օլան ահտնամէ էլէ, Ռուսիա վէ Թիւրքիա թէարրուզի վէ թէտաֆիի պիր իթթիֆագ ագտ իթտիլեր. իքինճի մուահէտէ էլէ տախի, Ռուսիանըն թէքլիֆի իւզէրինէ, Պադը Ալի, սայիր տէվլէթլէրին հարպ սէֆինէլէրի էօնիւնէ Զանագ գալէ պօղազընը գաբամաղա մէճպուր օլտու։

1840 սէնէսի թէմմուզ 15 ինտէ, Թիւրքիա վէ տիւէլը մուազամատան տէօրթ տէվլէթ պէյնինտէ պիր ահտնամէ իմզալանտը. Ֆրանսա խարիճտէ պրագբլտը։ Պու ահտնամէնին նէթիճէսի չու օլտու քի, Սիւրիա մուհարէպէսինտէն սոնրա, Մէհմէտ Ալի բաշա, զապթ իթմիշ օլտուղու վիլայէթլէրին ճիւմլէսինի կէրի վէրմէյէ մէճպուր օլտու վէ Մըսըրտան մատտա էլինտէ պիր շէյ գալմատը, իչթէ պու սուրէթլէ մագսէտ հասըլ օլտու։ Ֆրանսանըն խարիճտէ պրագբլըպ, պու մուահէրէպէյի իմզալամաղաչթիրաք իթտիրիլմէսինի սէպէպլիյէ, Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա պէյնինտէ սայքի գաթը մուխապէրէ օլունտու վէ պունուն իւզէրինէ աթիտէքի ահտնամէ իմզալանտը։

1840

ԼՕՆՏՐԱ ՄՈՒԱՀԷՏԷՍԻ

Պու մուահէտէ եօգարքի մուահէտէյիմզալայան պէշ տէվլէթլէր վէ Ֆրանսա տէվլէթի պէյնինտէ ագտ օլունտու։ Պու մուահէտէ 1840 սէնէսի մուահէտէսինի իքմալ իթմիշ օլարագ, Տէրէսատէթ վէ Զանագ գալէ պօղազլարընտան հարպ սէֆինէսի կէչիրմէք հագգընտա Թիւրքիանըն վէ տիւէլբէճնէպիյէնին հուգուգունու թային իթմիշ տիր։ Թիւրքիա մուհարէպէ իթմէտիքճէ, հիչ պիր տէվլէթ կէմիսի պու պօղազլարտան կէչմէյէճէք իտի։

1856

Բարիս մուահէտէսի, քի պունունլա Գրըմ մուհարէպէսինէ խիթամ վէրիլտի։ Բարիս մուահէտէինէ 1871 տէ պադը թէպտիւլաթ օլունտու։ Պու մուահէտէ ճիւմլէսինտէն զիեատէ մուհիմմ օլմաղլա, օլ պատտա մախսուս պիր պէնտ վասիթասըյլա պահս օլունաճագ տըր։

ԱՒՍԹՐԻԱ

Էվրօբա զազէթալէրինին շու պիր գաչ կիւն զարֆընտա, Աւսթրիա բօլիթիգասը հագգընտա լիսանլարը հէմէն պիւսպիւթիւն տէյիշմիշ կիպի տիր։

Էկէր տէվլէթը Ալիյէ իլէ Ռուսիա միւսալէհէնին ագտը զըմընտա, Էվրօբա տէվլէթլէրինի միւտախէլէ իթտիրմէյէրէք այրըճա միւզաքէրաթէ կիրիշէճէք օլուրլար իսէ, գօնթ Անտրասի շիմտիլիք պունա միւմանաաթ իթմէյէճէք իմիշ, կէրչի գօնթ Անտ-

բասի պու միսիլլու միւզաքէրաթ ալէյհինաէ իթիրազ իթմէքտէն սարֆը նազար իթմիշ իսէ տէ, իքի տէվլէթ պէյնինտէ սուլհ ի-չիւն թէգարրուր իտէճէք շէրաի-թին թատիզ վէ թէֆթիշի հագ-գընը մուհաֆազա իտիպ, լուզու-մը թագտիրինտէ մուխապէրէ ի-տէճէք իմիշ։ Շայէտ սուլհուն շարթլարը Աւսթրիատան զիյատէ ինկիլթէրրա իշին մազարրաթը օլուրսա, Ավսթրիա սէս չըգարմա-յըպ իշի Լոնտրա գապինէսինէ պըրագաճագ ըմըշ։ Վէ ֆագաթ Ռուսիա տէվլէթի, հիւքիւմէթի-նի Ռումէլի թարաֆընտա թէվսի իթմէք արզուսունա բէք զիյատէ տիւշէրսէ, օլ հալտէ Աւսթրիա տէրհալ չէտիտէն բրօթէսթօյա դէյամ իտէճէք իմիշ։ Պիր գաչ կիւն մուգատտէմէրինէ կէ-լինճէյէտէք գոնթ Ընտրասի պէօյ-լէ իքի տէվլէթ արասընտա այրը-ճա պիր միւսալէհէ ադտը մատ-տէսինի տինլէմէք պիլէ իսթէմէզ իքէն, չիմտի պիր ազ իշի կէվշէթ-միշ տիր։ Պունա տա շու սէպէպ կէօսթէրիլիյօր քի, Աւսթրիա պու պապտէ Լոնտրա գապինէսինինն նապզընը եօգլայըպ, տէվլէթլէ-րին հուգուգունուն մուհաֆա-զասը զէմընտա ինկիլթէրրատան եարտըմ իսթէմիշ, վէ Լոնտրա գապինէթի տախի պունա միւէս-սիր պիր ճէվապ վերմիշ իմիշ։

Պիր րիվայէթ տէ շու տուր քի իշ պէօյլէ օլմայըպ, շու արալըգ գոնթ Ընտրասինին սէսինի չէք-մէյէ մէճպուր իտէն չէյ, բրէնս Պիզմարգըն Նուֆուզ ու Թէէսիրի տիր, հաթթա պունա տէլիլ օլ-մագ իզրէ տէ, Պերլինտէն Ալա-մանիա զազէթալարընա 26 թըշ-րինի սանի թարիխիյլէ վերիլմիշ օլան աթիտէքի թէլէկրաֆը կէօս-թերիյօրլար։

"Թէէմին օլտուզունա կէօրէ, միւսիւ տը Պիզմարգ, Վիէննա գապինէթինէ պիլտիրմիշ տիր քի, Ալմանիա հիւքիւմէթի, Ռուսիա իմբէրաթօրունուն, մուամէլաթը հարպկյէտէ Ավսթրիա հագգընտա վերմիշ օլտուզու վատէրի ու-նութմամըշ օլտուզու կիպի, բօ-լիթիգա մուամէլաթը հագգընը» տաքի վատէրինի տէ մուհաֆա-զա իթմէսինէ տիգգաթ վէ նա-զարէթ իտէճէք տիր։ Ալամանիա

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԻՊԷՍԻ

ՀԷՐՍԷԳ ԻԽԹԻԼԱԼԸ

(122 նում. մէջտեղն տէվամ)

Թէրթիպ օլունարագ անա կէօրէ նիզամաթ վէ թալիմաթը լաղըմէ-նին թանզիմ իտիլմէսի, վէ չու գատար քի պալատէ թաատատ օլունան միւսահտաթը բահիմա-նէի միւլիւքեանէմ վէզայիֆի թա-պիկյէթ վէ միւսատագաթը քէ-մաֆիի հագգդա իյֆա իտէն թէ-պայը տէվլէթը Ալիյէմ հագգէլ-էրինտէ ճարի օլարագ, թարիգի միւթավաաթ վէ ինգիլյատտէն ինհիրաֆ իտէնլէր էլթաֆը Հիւ-մայունումտան պիթթապի վէ պիլ քիւլլիյէ միւսթէֆիտ օլամայաճա-ղընն ասխի իլանը մաթլուպու գաթիմիզ օլմազլէ, Սիզ քի Սատ-բազամը Սուլթուտէշիյէմը միւշա-ուրիէյսիզ, իշպու Ֆէրմանը ճէլիլ-ունվանը միւլիւքեանէմի, ուսու-լու իզրէ կէրէք Տէրսաատէթիմ-տէ վէ կէրէք մէմալիքի մահրու-սէյի Շահանէմին հէր թէրաֆընտա նէշր իւ իլան իլէ խուսուսա-թը մէպսուլթէնին իճրայը իգթիզ-զամաթ վէ թալիմաթը թանզիմ-նէ տախի մուպաշրէթ գէլընտը։

ԳՕՆԹ ԱՆՏՐԱՍԻ

ՎԷ

ՊԷՐԼԻՆ ՆՕԹԱԼԱՐԸ

Իսպիտատէ իխթիլալ կիւրու-հինին մաթլուպլարը շու տէօրթ մատտէտէն իպարէթ իտի։ 1. Ռու-պու էօշիւր վերկիսինին լաղվը. 2. Ալնամ վերկիսինին լաղվը. 3. Պէտէլաթը ասքէրիյէնին թէն-ղիլի. 4. Զապթիյէլէրին եէրլիտէն վէ խրիսթիյանտան օլմասը։

Պու մաթլուպլար Ֆէրմանը Ալի ահքեամընա բէք տէ մուխալիֆ տէյիլ իսէլէր տէ, Ֆէրմանը մէգ-քիւրտէ էշգբյա թագըմը միւս-թէնա թութուլտուղունտան թէր-քը սիլահ իտիւպ իթաաթ իթմէ-տիքճէ Հէրսէք վէ Պոսնա հագ-գընտա ճարի օլմայաճագտը։

Էւրօբա տէվլէթլէրի տախի շու իխթիլալ սէպէպինէ պէօյէ պիր Ֆէրման սատրը օլուպ տա, իսթի-լալ կիւրուհինին անտէն իսթիֆա-տէ իտէմէյէճէքլէրինի կէօրտիւք-լէր իւզէրինէ հիւճիւմ իթտիլէր իսէ տէ, ասաքիրի շահանէ թա-րաֆընտան գօվալանմըշլար տըր։

Մէգքիւր թէլէկրաֆտան անլա-շըլտըղընա կէօրէ, ասաքիրի շա-հանէ օ թարաֆլարտա հալը թէ-տաֆիտէ տէվամ իտէյօր։

Ռումանիալըլար, մուզաֆֆէրի-յէթլէրինտէ տէվամ իթմէքտէ տիրլէր։ Լոմ բալանգայը զապթ իթտիքտէն սոնրա, Պէրգովաչ վէ Պէլկրատճըգ եօլլարը իւզէրինէ պիրէր գոլ սէվգ իթտիլէր։ Ցի-կէր թարաֆտան պիր գաչ գոլ ասքէր տախի բահօվատան չըգա-բըլըպ, Պիէլսպօթ վէ Լիբէն թա-րաֆլարընա տօղրու եէթիշտիրիլ-միշլէր տիր.

Բլէֆնատան մէվսուգ պիր խա-պէր եօգ տուր։ Հէր նէ գատար ճէնէրալ Թօթլեպէնին պիր աթ չիֆթէսինտէն աղրճա խասթա-լանմըշ օլտուզու բիվայէթ օլուն-մուշ իսէ տէ, երինէ Բլէֆնանըն մուհասէրէ գօմանտասընը եյֆա իթմէքտէ տիր.

Թըշրինի սանինին 25 ինճի կիւ-նիւ պիր Օսմանլը զըրհլըը Գա-բատաղլըլարը զապթ իթմիշ օլ-տուգլարը Շբուզ իսթիհֆեամա-թընը թօբա թութմուշ տըր։

Մէգքիւր գալէլէրին մէվգըլէրի բէք սարբ օլտուզունտան, պէօ-յիւք ֆէտաքեարլըգլար իճրա օ-լունմատըգճա, տաղլըլարտան իս-թիրտատը զայրը միւմքին կիպի կէօրիւնիյօր։

Գարատաղ պէյի Նիքիթանընն, Սուլթօրինատան Գարատաղսան-ճաղընը գայտըրմըշտա, վէ օ ճի-վարտան, ասքէրինի չէքմէկէ սէօզ վերմիշ օլտուզու Բէշթա-տան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆ մաալինտէն անլաշըլմըշ տըր։

Անատօլու ճիհէթինէ կէլինճէ, պու թարաֆտան թաղէ պիր հա-վատիս եօգ տըր։ Ճէնէրալ Լօրիս Մէլիգօֆ հէնուզ Էրզրում էօնիւ-նէ եէթիշէմէմիշ տիր։ Ճէնէրալ Հէյման դըշ մէվմիմի իշին իսթիհ-քամաթ վէ պարագալար ինշա իթտիրմէքտէ տիր։ Էրզրում ճի-վարը վատիլերինէ, արթըգ քէշֆ գօլու սէվգ իթմէքտէն Լօրիս Մէ-լիգօֆ սարֆընաղար իթմիշ օլտու-զունտան, Մուխթար բաշանըն Թրապուզօն վէ սայիր մէմալիք-լէր իւզէրինէ հիւճիւմ իթտիլէր իսէ տէ, ասաքիրի շահանէ թա-րաֆընտան գօվալանմըշլար տըր։

Մէգքիւր թէլէկրաֆտան անլա-շըլտըղընա կէօրէ, ասաքիրի շա-հանէ օ թարաֆլարտա հալը թէ-տաֆիտէ տէվամ իտէյօր։

Ռումանիալըլար, մուզաֆֆէրի-յէթլէրինտէ տէվամ իթմէքտէ տիրլէր։ Լոմ բալանգայը զապթ իթտիքտէն սոնրա, Պէրգովաչ վէ Պէլկրատճըգ եօլլարը իւզէրինէ պիրէր գոլ սէվգ իթտիլէր։ Ցի-կէր թարաֆտան պիր գաչ գոլ ասքէր տախի բահօվատան չըգա-բըլըպ, Պիէլսպօթ վէ Լիբէն թա-րաֆլարընա տօղրու եէթիշտիրիլ-միշլէր տիր.

Բլէֆնատան մէվսուգ պիր խա-պէր եօգ տուր։ Հէր նէ գատար ճէնէրալ Թօթլեպէնին պիր աթ չիֆթէսինտէն աղրճա խասթա-լանմըշ օլտուզու բիվայէթ օլուն-մուշ իսէ տէ, երինէ Բլէֆնանըն մուհասէրէ գօմանտասընը եյֆա իթմէքտէ տիր.

Թըշրինի սանինին 25 ինճի կիւ-նիւ պիր Օսմանլը զըրհլըը Գա-բատաղլըլարը զապթ իթմիշ օլ-տուգլարը Շբուզ իսթիհֆեամա-թընը թօբա թութմուշ տըր։

Մէգքիւր գալէլէրին մէվգըլէրի բէք սարբ օլտուզունտան, պէօ-յիւք ֆէտաքեարլըգլար իճրա օ-լունմատըգճա, տաղլըլարտան իս-թիրտատը զայրը միւմքին կիպի կէօրիւնիյօր։

Գարատաղ պէյի Նիքիթանընն, Սուլթօրինատան Գարատաղսան-ճաղընը գայտըրմըշտա, վէ օ ճի-վարտան, ասքէրինի չէքմէկէ սէօզ վերմիշ օլտուզու Բէշթա-տան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆ մաալինտէն անլաշըլմըշ տըր։

Անատօլու ճիհէթինէ կէլինճէ, պու թարաֆտան թաղէ պիր հա-վատիս եօգ տըր։ Ճէնէրալ Լօրիս Մէլիգօֆ հէնուզ Էրզրում էօնիւ-նէ եէթիշէմէմիշ տիր։ Ճէնէրալ Հէյման դըշ մէվմիմի իշին իսթիհ-քամաթ վէ պարագալար ինշա իթտիրմէքտէ տիր։ Էրզրում ճի-վարը վատիլերինէ, արթըգ քէշֆ գօլու սէվգ իթմէքտէն Լօրիս Մէ-լիգօֆ սարֆընաղար իթմիշ օլտու-զունտան, Մուխթար բաշանըն Թրապուզօն վէ սայիր մէմալիք-

զամաթ վէ թալիմաթը թանզիմ-նէ տախի մուպաշրէթ գէլընտը։

ԳՕՆԹ ԱՆՏՐԱՍԻ

ՎԷ

ՊԷՐԼԻՆ ՆՕԹԱԼԱՐԸ

Իսպիտատէ իխթիլալ կիւրու-հինին մաթլուպլարը չու տէօրթ մատտէտէն իպարէթ իտի։ 1. Ռու-պու էօշիւր վերկիսինին լաղվը. 2. Ալնամ վերկիսինին լաղվը. 3. Պէտէլաթը ասքէրիյէնին թէն-ղիլի. 4. Զապթիյէլէրին եէրլիտէն վէ խրիսթիյանտան օլմասը։

Պու մաթլուպլար Ֆէրմանը Ալի ահքեամընա բէք տէ մուխալիֆ տէյիլ իսէլէր տէ, Ֆէրմանը մէգ-քիւրտէ էշգբյա թագըմը միւս-թէնա թութուլտուղունտան թէր-քը սիլահ իտիւպ իթաաթ իթմէ-տիքճէ Հէրսէք վէ Պոսնա հագ-գընտա ճարի օլմայաճագտը։

Էւրօբա տէվլէթլէրի տախի շու իխթիլալ սէպէպինէ պէօյէ պիր Ֆէրման սատրը օլուպ տա, իսթի-լալ կիւրուհինին անտէն իսթիֆա-տէ իտէմէյէճէքլէրինի կէօրտիւք-

իլէ իխթիլաթընա խալէլ կէլմէմիշ տիր։

Պիէն Բիւպիգ

— Թիֆլիսք Ուէսթինք նամ Ռուս զազէթասընըն պէեանընա նազարէն Տաղիսթանտա իլանը շէգավէթ իտէնլէրին մըգտարը 175000 է պալիպ օրմուշ տըր։ Ա-սըլար իլանը ճիհատ իթմիշլէր տիր իլանը ճիհատ պիր տէ Շէյխ Շամիլին վագթընտա վուգու պուլմուշտուտու։

— Սէն Պարթէլէմի ատասընըն Ֆրանսա թարաֆընտան սաթըն ալընըպ, մուգավէլէսինին ադ-տընտան տօլայը Շըվէտ հիւքմ-տարը թարաֆընտան Տիւք տը Դազա Շըվէտ հիւքիւմէթինին էն պէօյիւք նշանը իթա օլունմուշ տըր։

— Բակուզատա շայի օլան պիր թէվաթուրա նազարէն, Ավսթրիա տէվլէթի Ալէմանիա սէվահիլինէ իքի սէֆինէ կէօնտէրմիշ տիր քի օ թարաֆլարտա պուլունան Ա-վսթրիա թէպաալարընը հիմայէ իթսին։

— Թիֆլիս 30 Թըշրընի էվվէլ

10,000 ասքէր իլէ ճէնէրալ Օպէրլանի Տաղիսթան ասըլարը-նըն զապթ իթմիշ օլտուգլարը Քիւլիսա նամ մահալէ սէվգ օլուն-մուշ տըր։

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Իշպու սէրնամէ իլէ Մէսաժէ տը Վիէն զազէթասընտա աթի-տէքի զայէթ միւհիմ պէնտ եա-զըմըշ տըր։

Միւսելէհէ վէ եա մուհարէպէ մէսէլէսի, Էւրօբանըն հէր ճիհէ-թի գաբլամըշ տըր։ Շարգ մէսէ-լէսի, ումում ճիհանը պիր հալը պուխրանա տիւշիւրմէյէ վէսիլէ մի օլաճագ, եօգսա տէվլէթը ա-չիյէ իլէ Ռուսիայա քէնտի արա-լարընտա սուլհ իթմէլէրինէ կէօ՞գ միւ գաբաթըլաճագ։ Ինկիլթէր-բատա, Ալմանիատա, Ավսթրիա-տա էզհանը ամմէյի մէշղուլ իտէն չէյ իշթէ պու իքի չըգգ տըր։ Հաթթա Ֆրանսանըն պիլէ, պու իշլէրտէ զիհն եօրմայա պաշլատը-ղը հիսս օլունույօր։ Հէր նէ գա-տար Ֆրանսա զազէթալարը, միւմ-քին օլտուզու մէրթէպէ իհթի-յաթքեարանէ տավրանըլմասընը նասիհաթ իթմէքտէն ֆէրաղաթ

տէ, թէսքինի իխթիլալէ պունու-քեաֆի կէօրմէտիլէր, չինքի զա-թէն Պապը Ալի իլէ տուէլը սայ-ըէ պէյնինտէ պիր պէօյիւք մու-պայնէթ վար բըր։ Շու քի Պա-պը Ալի, շու եա պու վիլայէթէ իմթիյազաթը մախսուսէ վերմէք-մէքտէ մաղարրաթը միւքիյէյի թէճրիւպէ իլէ աղնամըշ օլտու-զունտան, պու ուսուլու ֆիմա-պաատ թէրք իլէ, հէր նէ ըսլա-հաթ լաղըմ իսէ ումում մէմալիքի Շահանէտէ ճէրիանընը իլթիզամ իթմէքտէ իտի։

Էւրօբա տէվլէթլէրի իսէ Պոս-նա վէ Հէրսէք հագգընտա իմթի-յազաթը մախսուսէ թալէպի թէ-ռաֆընա մէյլ իթմիշլէր իտի քի, սօղրատան Պուլկարիսթան տա ի-լավէ օլունտու վէ պիր պագըմա մուհարէպէյի հազրէնին ասըլ սէպէպի տէ պու օլտու վէ հալ տա պու մէրքէզտէ տիր։

Իմտի Նասրլ քի տէտիք, Ավսթ-րիա, Ռուսիա վէ Ալէմանիա տէվ-լէթլէրի Ֆէրմանը Ալիի մէգքիւ-ռին քեաֆի օլմատըղընը, վէ իխ-թիլալընն գուվվէի ասքէրիյէ իլէ թէսքին իտիլէմէտիյինի, վէ իւք պահարտա խսեանընն տահա զիյա-

տէ մէյտան ալըպ, միւսալէհէյի ումումիյէյի էւրօբայա տա սէք-թէ կէթիրէճէյինի վէսիլէ իթթի-խաղ իտէրէք, պէյնլէրինտէ պաշ-գա պիր թէտպիրի միւէսսիր թէ-տարիքի իշիւն միւզաքէրէլէր ի-տէրէք, Նիհայէթ գոնթ Ընտրասի իսմի վերիլէն պիր նօթայա իւշիւ-գարար վերիպ, Ինկիլիզ, Ֆրան-սըզ վէ Իթալիա գապինէթլէրինէ տէ գապուլ իթտիրտիլիպ, վէ իխ-թիլալը թապի վէ մաթպու մէսէ-լէսի տայրէսինտէն չըգարըպ, պիր էւրօբա մէսէլէսի գըյաֆէթինէ սօգտուլար, քի հէր նէ գատար սիւրէթը խայրխահիտէն նէշաթ ի-տէյօր կիպի կէօրիւնտիւ իսէ տէ, ատէթա պիր միւտախէլէ տէմէք իտի։

Զիւնքի 1876 Ցունուար 31 տէ Ավսթրօ-Մաճար էլչիսի գոնթ Զի-քի, պու նօթայը ըսմէն Պապը Ալիյէ թագտիմ իյլէտիքտէն սոնրա էրթէսի կիւնիւ Ինկիլթէրրա, Ֆը-ռանսա, Ռուսիա, Ալէմանիա վէ Իթալիա էլչիլէրի տախի Պապը Ա-լիյէ կիտիւպ, տէվլէթլէրի թէրա-ֆընտան ալտըգլարը թալիմաթ մուճիպինճէ, "Մէգքիւր նօթատա „Բարիս ահանամէսինէ մուղայիր

1292 Զիլգատէ 13 Եանի 1875
Նոյեմ. 30 ռումի. Դեկտ. 12 ալաֆրնկ.

—

Իշպու Ֆէրմանը Ալի պէր մու-ճիպի իրատէի Շահանէ հէր թէ-ռաֆա կէօնտէրիլիպ, վալիէր վէ մութասարրըֆլար մարիֆէթի վէ էլսինէյի միւխթէլիֆէ իլէ ահա-լիյէ գրաաթ օլունտուգտան մաա-տա, սօղրատան տէֆա վէ մախ-սուս մէմուրլար թայէին օլունա-րագ, էքսէրը վիլայաթտա պիրէր տէֆա տահա գրաաթ իթտիրիլսի։

Հաթթա իճրասընա մուպաշը-ըէթ իթմէք իւզրէ, Պապը Ալիտէ տայրէ վէ ըիյասէթը հազրէթը Սէ-տարէթբէնահիտէ օլարագ, Մէճ-լիսի Ալիի Իճրաաթ իւնվանը իլէ Միւսլիմ վէ զայրը Միւսլիմ աղա-տան միւրէքքէպ պիր մէճլիս թէշ-քիլ օլունարագ, վէ միւֆէթթիշ սըֆաթը իլէ ազալար տախի թայ-էին իտիլէրէք, Ֆէրմանը Ալիի մէգ-քիւր մուճիպինճէ լաղըմ կէլէն նի-

տան, տէմէք օրուը քի ի.քի տէվլէթէ գարշը տէօրթ տէվլէթ չը-գաճագ տը։ Պու օյուն ֆէնա պիր օյուն օլմայաճագ տը։ Տէ-մէք օրուը քի Լօրա Պիգոնսֆիլ-տին Շէհր Էմինինին զիյաֆէթին-ատ.քի նութգունտա պէհան իթ-միշ օլտուղու միսիլու, Էվրօբա իսթիդալիյէթինի իսթիհսալ իթ-միշ օլաճագ տը։ Ֆագաթ Ժուր-նալ տէ Տէպանշն տէտիյի կիպի, Էվրօբա նէ՞րատէ։ Քի՞մ էվվէլա իշէ պաշլայաճագ։ Իշարէթ քիմտէ՞ն դօբաճագ։

Ֆրէմտէնպլաթ վէ Բրէս ղազէ-թարբէն մինտէրիճաթէնտան շու նէթիճէտ վուգուլաթը ամի-յէնին զուհուրու տախի վարիտի խաթր օլապիլիր։

Ավսթրիա Մաճարիսթան տէվ-լէթի, հէզարան հէղար տէֆա, միսալէհէնին ալթը տէվլէթ մա-րիֆէթիյլէ ադտ օլունճաղընը թէ.քրարամըշ իքէն, շիմտի, Պա-պը Ալի իլէ, Ռուսիա տէվլէթի պէյնլէրինտէ, տողրուտան տող-ռու